Gemeente Assen

Contactpersoon F.H. Alting
Telefoon 14 0592
Bezoekadres Noordersingel 33
Uw brief van -
Uw kenmerk -
Ons kenmerk 2021-00814
Bijlagen -
Datum 21 juni 2021
Verzenddatum 21/6

Leden van de raad

Onderwerp: Actualisatie ontwikkelingen Kaderbrief 2022

Geachte dames en heren,

In de kaderbrief 2022 die op 8 juli 2021 in uw raad wordt besproken hebben wij aangegeven dat wij u in een aanvullende brief informeren over de hoofdlijnen van de meicirculaire 2021, de prognoses van de sociaal domein onderdelen jeugd en Wmo, de uitkomst van de arbitrage jeugd, de richtlijnen met betrekking tot het begrotingstoezicht voor 2022- 2025 en de laatste stand van zaken over de herijking van het gemeentefonds. Tevens willen wij van de gelegenheid gebruik maken u te informeren over de laatste stand van zaken met betrekking tot de coronasteunmaatregelen en de incidentele middelen jeugd voor het begrotingsjaar 2021.

1. Hoofdlijnen meicirculaire 2021

De meicirculaire is voor gemeenten de basis voor de bepaling van de uitkering uit het gemeentefonds voor het eerstvolgende begrotingsjaar. De nu voorliggende meicirculaire 2021 is beleidsarm. Dit als gevolg van de demissionaire status van het huidige kabinet en het feit dat de vorming van een nieuw kabinet nog in volle gang is.

Begroting 2021

Steunmaatregelen corona

Voor medeoverheden is eerder afgesproken dat de bestaande afspraken met betrekking tot de reële compensatie van de extra uitgaven en de inkomstenderving met betrekking tot corona voor de reeds in kaart gebrachte dossiers ook voor de eerste twee kwartalen van 2021 gelden. Naast de al bekende maatregelen wordt nogmaals € 60 miljoen beschikbaar gesteld voor cultuur en buurt- en dorpshuizen. De definitieve verdeling van deze middelen volgt bij de septembercirculaire 2021. Als indicatie gaat het hier om een bedrag van € 220.000 voor cultuur en € 39.000 voor buurt- en dorpshuizen. Voor wat betreft de reële compensatie voor inkomstenderving heeft het kabinet besloten dit over het hele kalenderjaar 2021 te bezien. Daarnaast reserveert het kabinet voor het derde kwartaal 2021 € 51,5 miljoen voor de regionale en lokale cultuur, waarvan € 36,5 miljoen voor de instandhouding van de regionale en lokale culturele infrastructuur en € 15 miljoen ter compensatie van de inkomstenderving van medeoverheden door onder andere het kwijtschelden van huren. De verdeelmethode van deze middelen is op dit moment nog niet bekend. Aangezien alle maatregelen om de corona-pandemie te beteugelen successievelijk worden afgebouwd met daarbij een steeds hogere vaccinatiegraad gaat de economie steeds verder open. Op basis daarvan worden vooralsnog geen nieuwe middelen gereserveerd. Mochten toch weer coronamaatregelen getroffen moeten worden die voor medeoverheden in het derde kwartaal voor de reeds in kaart gebrachte dossiers tot extra kosten leiden dan zal tijdig met de medeoverheden overlegd worden over de reële compensatie.

Oplossen van de acute problematiek in de jeugdzorg voor 2021
Het kabinet heeft voor het oplossen van de acute problematiek in de jeugdzorg in totaal € 613 miljoen beschikbaar gesteld. Hiervan komt € 120 miljoen tot uitkering via een zogenaamde SPUK-regeling. In totaal wordt € 493 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering. In totaal gaat het voor Assen om € 2,67 miljoen aan incidentele middelen in de algemene uitkering. De hoogte van de SPUK-uitkering is afhankelijk van de door de gemeenten ingediende declaraties. Het uitgangspunt is dat het totaal van deze extra middelen wordt ingezet voor het oplossen van de acute problemen in de jeugdzorg.

Begroting 2022 en meerjarenraming 2023 – 2025

Algemene uitkering
De meicirculaire 2021 laat voor de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2020 een lagere uitkering zien. Deze verloopt voor 2022 nog neutraal, maar voor de jaren daarna € 0,5 miljoen nadelig oplopend naar € 1,1 miljoen nadelig in 2025. We lichten de belangrijkste ontwikkelingen in de algemene uitkering hieronder toe:

- Het grootste deel van deze neerwaartse bijstelling wordt verklaard door een lager accres oplopend van € 0,5 miljoen in 2022 naar € 1,7 miljoen in 2025. Het Centraal Planbureau verwacht dat de lonen en prijzen in de economie minder hard stijgen ten opzichte van het beeld in de septembercirculaire 2020. De negatieve gevolgen van deze accresbijstellingen worden, voor zover veroorzaakt door nominale ontwikkelingen, in principe gecompenseerd door lagere loon- en prijsstijgingen in de eigen gemeentelijke financiële huishouding. In de opbouw van de begroting 2022 wordt zichtbaar of en in welke mate dit ook daadwerkelijk het geval is. De in het eigen financieel kader gehanteerde indexpercentages voor lonen en prijzen zullen hierop, voor zover reëel, worden aangepast.
- Voor de periode 2022-2025 is er voor het referentiejaar 2020 een onderschrijding aan de orde voor het BTW-compensatiefonds. Ten opzichte van de bij de begroting 2021 opgestelde raming kunnen wij in 2022 tot en met 2025 rekenen op een extra bedrag van € 0,3 miljoen.
- Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de (Wijzigingswet) Wet open overheid (Woo) aangenomen die beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Hiertoe worden incidentele en structurele middelen aan de algemene uitkering toegevoegd. De incidentele middelen bedragen € 81.000 per jaar over de periode 2022 tot en met 2026. De structurele middelen lopen op van € 68.000 in 2022 naar € 136.000 in 2026.
- Verder bevat de circulaire de gebruikelijke aanpassingen in de maatstaven. Voor zover die informatie voor Assen relevant is worden de financiële effecten daarvan meegenomen in de verdere uitwerking van de circulaire en de detailberekening van de Asser algemene uitkering in de aanloop naar de samenstelling van de begroting 2022.

Specifieke uitkeringen
De specifieke uitkeringen beschermd wonen, voogdij 18+ en participatie nemen voor Assen (en regio) door loon, prijs- en volumecompensatie in 2022 toe met € 1,3 miljoen oplopend naar € 1,6 miljoen in 2025. Deze extra inkomsten verlopen echter budgettair neutraal in de begroting en meerjarenramingen. De belangrijke wijzigingen in de ramingen wordt veroorzaakt door de invoering van het woonplaatsbeginsel bij het onderdeel voogdij 18+ en de afname als gevolg van de geleidelijke afbouw van het aantal personen in WSW in het onderdeel participatie.

2. Prognose jeugd, Wmo en maatschappelijke opvang

In de kaderbrief hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkeling in het domein beschermd wonen. De prognoses over de domeinen Jeugd en Wmo waren op dat moment nog niet bekend. De meerjarige prognoses voor deze onderdelen zijn nu wel beschikbaar. Het beeld ten opzichte van de huidige meerjarenraming is voor 2022 € 1,3 miljoen nadelig oplopend naar € 2,1 miljoen met ingang van 2023. Hieronder lichten we per onderdeel de oorzaken van de financiële effecten toe.

Jeugd
Op basis van de prognose zien we ten opzichte van het huidig meerjarenperspectief 2022 -2025 een voor 2022 en 2023 afnemende last van respectievelijk € 0,7 miljoen en € 0,1 miljoen en voor de jaren daarna een nagenoeg overeenkomstig beeld aan de huidige meerjarenraming. In de prognose die nu voorligt is rekening gehouden met de invoering van het woonplaatsbeginsel in 2022. Op basis van de simulaties van het CBS is de verwachting dat dit budgettair neutraal verloopt. De oorzaken zijn divers:

- Het aantal jeugdhulp-cliënten daalt, maar het gemiddeld aantal voorzieningen per kind stijgt en de ingezette ondersteuning wordt zwaarder.
- Stijging in vechtscheidingen, eetstoornissen, depressie en suïcide. Dit kan een effect zijn van de corona-crisis.
- Positief effect maatregel tariefsverlaging van € 29 naar € 20 voor ouders die hun eigen kinderen verzorgen.
- Jeugd-GGZ declaraties op basis van gebruik (PxQ) en omzetafspraak leidt naar verwachting tot beheersing van kosten, maar is door de wijziging van bekostiging ten opzichte van voorgaande jaren lastiger in te schatten.
- Positieve effecten van de businesscases rond indicering door Gecertificeerde Instellingen en overdracht van een zevental casussen naar de Wlz.

Wmo
In de prognose voor de Wmo zien we ten opzichte van de voorgaande jaren een stijging in de vraag naar ondersteuning. Dit leidt tot aanvullende lasten ten opzichte van de huidige meerjarenraming van € 2,0 miljoen in 2022 oplopend naar € 2,2 miljoen in de jaren daarna. De oorzaken van deze stijging zijn:

- Opwaartse druk door demografische ontwikkeling (dubbele vergrijzing).
- Effect abonnementstarief: meer vraag naar hulp bij huishouden, hulpmiddelen en ambulante zorg.
- Stijgende trend begeleiding (o.a. door wachttijden in de volwassenen-GGZ).

Maatschappelijke opvang
De begeleiding maatschappelijk opvang, dat onderdeel uitmaakt van de centrumfunctie van Assen, is anders ingekocht waardoor er dit jaar meer cliënten overgaan naar de begeleiding Wmo in de eigen gemeenten. Dit zorgt voor een kostendaling van € 0,25 miljoen in het regiobudget en heeft daarmee geen effect op de uitkomst van de begroting.

3. Uitkomst arbitrage tekorten uitvoering jeugdwet

Op 29 mei 2021 heeft de arbitragecommissie jeugd haar uitspraak over de tekorten jeugd gepubliceerd. Deze semi bindende uitspraak van de arbitragecommissie houdt in dat:

- Gemeenten moeten extra middelen van het Rijk ontvangen;
- Voor 2022 gaat het om een bedrag van € 1,9 miljard, waarbij rekening gehouden moet worden met de al eerder toegekende € 300 miljoen en een accres-correctie van € 41 miljoen. Per saldo gaat het om een extra bedrag van € 1,56 miljard;
- Gemeenten en Rijk gaan aan de slag met de inrichting en uitvoering van een Ontwikkelagenda 2022-2028. Deze Ontwikkelagenda dient uiterlijk op 1 januari 2022 vastgesteld te zijn door VNG en Rijk en geeft een concrete tijdsplanning van de ingangsdatum van maatregelen, alsmede monitoring en evaluatie van de uitvoering ervan in kwantitatieve en kwalitatieve zin;
- Voor 2023 en verder wordt voor ieder volgend jaar het door het Rijk aan het gemeentefonds toe te voegen bedrag van € 1,9 miljard steeds aangepast met het accrespercentage van het gemeentefonds en gecorrigeerd met € 41 miljoen euro en verminderd met de opbrengsten van dat jaar van de maatregelen uit het akkoord van 22 april 2021 en de Ontwikkelagenda 2022 - 2028.

Naar aanleiding van de uitspraak door de arbitragecommissie hebben het demissionaire kabinet en de VNG afspraken gemaakt over extra middelen voor het jaar 2022. Op hoofdlijnen zijn deze afspraken als volgt:

- Voor 2022 ontvangen gemeenten in totaal € 1,314 miljard aan extra middelen met een uitgaven beperkende opgave van € 214 miljoen;
- Vooruitlopend op de besluitvorming door een nieuw kabinet committeren het Rijk en de VNG, in samenwerking met andere betrokken partijen, zich eraan om te komen tot een Hervormingsagenda. Streven is dat deze agenda uiterlijk 1 januari 2022 wordt vastgesteld.

Voor 2023 en verder blijft de uitspraak van de arbitragecommissie staan waarbij de besluitvorming over extra middelen voor deze jaren wordt overgelaten aan een nieuw kabinet. Mocht het nieuwe kabinet overgaan tot ongewijzigde uitvoering van de uitspraak (met daarin ook de lijn van de hervormingsagenda) dan ontstaat voor de jaren 2023 - 2025 voor Assen het volgende beeld. Voor 2023 € 7,9 miljoen aan extra middelen en een totale hervormingsopgave van € 0,9 miljoen (€ 2,0 - € 1,1 miljoen). Voor 2024 is dit respectievelijk € 7,4 miljoen en € 1,4 miljoen (€ 2,5 miljoen - € 1,1 miljoen) en voor 2025 € 6,9 miljoen en € 1,9 miljoen (€ 3,0 miljoen - € 1,1 miljoen).
Om de hervormingsopgave gestalte te geven is het nodig om een transformatieproces op te starten. Wij verwachten dat er aanvullende investeringen nodig zijn om dit proces gestalte te geven. Gezien de stand van zaken met betrekking tot de formatie is er nog geen zicht op besluitvorming in dit dossier. Vooralsnog houden wij daarom in ons meerjarenperspectief 2023 – 2025 nog geen rekening met deze indicatieve extra inkomsten, verminderingsopgaven en aanvullende investeringen. In onderstaande tabel hebben deze daarom als pro memorie opgenomen. Er zijn gesprekken met VNG en IPO gaande over de wijze waarop gemeenten om mogen gaan met de uitkomsten van de arbitrage. De uitkomst hiervan zal worden besproken met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Wij informeren u over de uitkomst van deze gesprekken.

4. Geactualiseerd overall beeld meerjarenperspectief 2022 -2025

Op basis van de hierboven beschreven ontwikkelingen hebben wij het overall meerjarenperspectief 2022 -2025 zoals deze op pagina 5 van de kaderbrief 2022 is gepresenteerd voor u geactualiseerd.

Omschrijving	Meerjarenprognose 2022 - 2025			
	2022	2023	2024	2025
Bijgestelde resultaten Kaderbrief 2022 (zie pagina 5)	**-3.921**	**-2.133**	**-2.380**	**-1.989**
Effecten meicirculaire 2021:				
- bijstelling accressen	-525	-1.053	-1.518	-1.653
- bijstellingopgenomen loon en prijsontwikkeling	525	1.053	1.518	1.653
- integratie-uitkeringen BW, Voogdij 18+ en participatie	1.288	1.583	1.571	1.651
- bijstellen budgetten BW, Voogdij 18+ en participatie	-1.288	-1.583	-1.571	-1.651
-overige bijstellingen	544	504	498	523
Bijgestelde resultaten inclusief meicirculaire 2021	**-3.377**	**-1.629**	**-1.882**	**-1.466**
Nieuwe prognose jeugd en wmo:				
- Jeugd	699	116	-11	-11
-WMO	-2.028	-2.234	-2.126	-2.126
Bijgestelde resultaten inclusief jeugd en wmo	**-4.707**	**-3.746**	**-4.019**	**-3.603**
Effect uikomst arbitrage tekorten uitvoering jeugd:				
- afvoeren stelpost jeugd	-151	-	-	-
- extra middelen jeugdzorg 2022	7.000	-	-	-
- extra middelen jeugdzorg vanaf 2023	-	pm	pm	pm
-hervormingsagenda jeugdzorg	pm	pm	pm	pm
- extra besparing uitvoeringskosten jeugdzorg vanaf 2023	-	pm	pm	pm
Bijgestelde resultaten inclusief effecten arbitrage	**2.143**	**-3.746**	**-4.019**	**-3.603**
- waarvan incidenteel	-2.037	-635	-559	-22
- waarvan structureel	4.180	-3.111	-3.460	-3.581

In het bovenstaande tabel hebben wij de aanvullende middelen ad € 7,0 miljoen aangemerkt als structureel. Of deze aanname ook juist is zal moeten blijken uit de nog te ontvangen brief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

5. Richtlijnen begrotingstoezicht

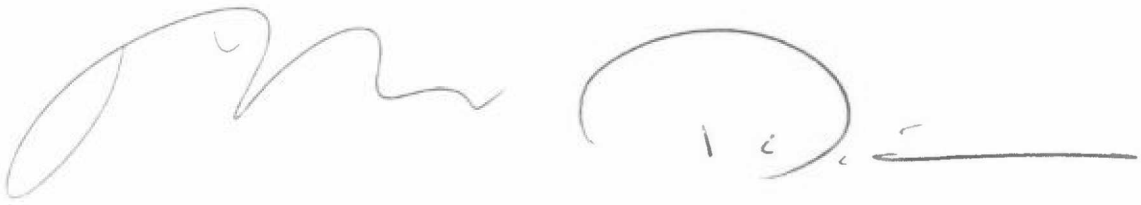
U heeft op 11 mei 2021 een brief (kenmerk 19/4.7/2021000789) ontvangen van de provinciaal toezichthouder met als onderwerp Begrotingscirculaire 2022 – 2025.
U wordt gevraagd om de informatie die in deze brief is opgenomen te betrekken bij het vaststellen van de begroting 2022. Een belangrijke richtlijn in deze circulaire is het toestaan van het opnemen van een stelpost jeugd van het gemeentelijk aandeel in de € 300 miljoen tot en met 2025.
De richtlijn in de meicirculaire 2021 met betrekking tot deze stelpost volgt vooralsnog de hierboven beschreven lijn. Met de uitkomst van de arbitrage en de inmiddels toegezegde middelen voor 2022 verwachten wij ook nadere informatie te ontvangen over het toestaan van een aanvullende stelpost Jeugd voor de jaren 2023 tot en met 2025. Wij betrekken deze informatie bij de samenstelling van de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023 -2025.

6. Herijking gemeentefonds

In de kaderbrief zijn wij ingegaan op de stand van zaken met betrekking tot de herijking van het gemeentefonds met ingang van 2023. Op basis van de in de meicirculaire 2021 aangegeven verwachting zal in de eerste helft van juni nieuwe informatie over het aangepaste verdeelmodel beschikbaar zijn. Indien deze informatie tijdig beschikbaar is infomeren wij u over de actuele ontwikkelingen op 24 juni aanstaande.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

burgemeester
M.L.J. Out

gemeentesecretaris
T. Dijkstra